

GYÜLÉSEK.

A függetlenségi kör közgyűlése

Debrecen, márcz. 16. Nagyszámú közgyűlés gyűlt tegnap délelőtt össze a függetlenségi kör helyiségében, a har a körnek évi rendes tisztújító közgyűlése tartatott.

Az elnökség és választmány a múlt évi számadás terhe alól felmentetvén, kezdetét vette a tisztújítás. Elnökké egyhangulag B. Nagy János választotta meg. — Jegyzőül egyező akarattal S z a t m á r i Károly kiáltott ki. Azután a tisztújítás tovább folytatván, szintén egyhangulag választották meg: első alelnökké Otrokoosi V é g h János, második alelnökké és kórgázdává Nagy Bálint, második jegyzővé C s o b á n József, harmadik jegyzővé S i n k a Gyula, ügyvédé S i n k a Ferencz, pénztárnokká S z ó k e János, könyvtárnokká S z i k s z a y Lajos, a ki 50 frnyit tiszteletdíját visszaajánlkozó a könyvtár javára, mi méltányló eljenzéssel fogadtatott.

Beadták a szavazatok a v á l a s z t m á n y i tagokra is, ezeknek összeszámítására bizottság küldetett ki, a mely ma délután 5 órakor végzi teendőit a kör helyiségében.

A kör anyagi viszonyainak ismertetése czéljából közöljük a gyűlésen felolvasott s tetszéssel fogadott évi jelentésből, miszerint: A múlt évi márcz. 11-én megtartott közgyűlés óta körünk ügyeinek vezetése rendes medrében folyt s annyit örömmel jelezhetünk, hogy visszaesés, hanyatlás nem mutatkozik, s így létfontosságunk kelőleg biztosítva van.

A tagsági díjak lefizetésével hátralekban levő körtagok részére az 1877-79 évekéről kiállított nyugtatók közül 91 darab, az 1880-82 évekéről kiállított nyugtatók közül pedig 115 darab, mint behajthatatlan, megsemmisített; mégis az 1877-79 évekéről összesen 178 frtről kiállított 64 darab, az 1880. évről 122 frtről kiállított 71 darab, az 1881-ről 250 frtről kiállított 117 darab, az 1882-ik évről 384 frtről kiállított 182 darab, és így hat évről 934 frtről kiállított 434 darab nyugta nem váltatott ki az illető tagsági díjhátralekosok által.

Legfőbb kincsünk a könyvtár 428 önálló műből áll s választmányának — a szigorú idők ellenére is — mintegy száz frt áll rendelkezésére abból a czélból, hogy a könyvtár gyarapíttassék.

A lefolyt évben egy bál tartatott a függetlenségi pártba való méltányos tekintetből a kör részére; ebből is a csekély bevétel 395 frt 80 kr., a kiadás 204 frt 67 kr volt, maradt 191 frt 13 kr.

Hazafias köteles éget véit teljesíteni a választmány, midőn az 1848/9-iki szabadságszoborra nemcsak a kör részéről 10 főt adományozott, hanem a maga kezeleiben is megindította a gyűjtést, s a kör helyiségében gyűjtő ivet tett ki, hogy minden tagnak alkalma legyen a nagy nemzeti czél előmozdításához járulni. Körünk összes vagyona 385 ft 3 kr. a kórgázda kezelése alatt levő felszerelvényekben a becser szerint 1232 frt 32 kr., a könyvtárban fekszik 750 forint, így összesen 2367 35 kr. értékkel rendelkezünk.

Ezek főbb vonásokban — végzi a jelentés — azok a dolgok, a melyek körül a választmány kifejtette hathatós működését, s az elnökség örömmel ismeri el a választmányi tagok ügybuzgóságát, mert feladatuknak minden tekintetben a legnagyobb lelkiismerettel feleltek meg, s az elnökség felhívására minden ügyben a legszivesebb készséggel segítettek.

A kaszinó közgyűlése.

Tegnap, vasárnap f. h. 16-án d. e. tartotta meg saját szép és terep helyiségében, a d e b r e-

c z e n i k a s z i n ó közgyűlést s az újonnan alkotott és felterjesztett alapítványok értelmében eszközölte tisztújítását is A közgyűlés — Szőgyény István elnök úr szobatos vezetése mellett — igen érdekes és eléggé látogatott volt. Kiemelkedett s mely benyomást hagyott maga után Elek Lajos tőskolai tanár lelkes felszólalása, — ki utalván a debreczeni kaszinó fényes múltjára, elvult elfogadottai s választmányi gondjaira biztató indítványozta a humanisztikus és szellemi czeloknak a mostaninál nagyobb mérvű felkarolását s azon meggyőződését fejezte ki, hogy na a kaszinó fel fogja ezen magasatos bivatását, elejét veszi az erők most tapasztalható szétforgásolásának, a mi szónok szerint a számos új társulat alakulásában jelezte. Ebben az egyben nem értünk egyet szónokkal, mert a mit a kaszinó csak általában művelhet, azt részletesen és kiáltékon csakugyan az erre alakult társulatoknak kell eszközölniök! A kaszinó azonban ezrezi látszott e felszólalás igazságait s Mészáros József törv. bíró indítványára magadvá is tette a hangoztatott elvet, azonban (és ez talán a szavazólisták miatt maradt el) épen a szónokot kellett volna azzal megbizni, hogy nézeteit a választmányban gyakorlatilag is érvényesítse.

Erdekes kis mozzanat volt a sakk-díjjak mellőzése s bizonyos korlátok között a ferbli meghagyása. Mért is kelljen a sakk nemes időtöltését „birságium“-mal akadályozni és mért ne mulathatnának teljesen művelt és önálló gentleman-ek akár ferbli mellett is? Így vélekedett a kaszinó is, mert a ferbli elien csupán két tag szavazott; e puritán urak voltak Fráter Imre és Haraszti Gyula tagok.

A tisztikar és a választmány a régi maradt.

Az érdekes gyűlés lefolyása a következő volt:

Elnök Szőgyény István d. e. fél 11 órakor megnyitván a közgyűlést, B o c z k ó Sámuel, a kaszinó titkára, felolvassa a választmány évi jelentését

A kimerítően s szabatosan szerkesztett jelentés csoportosítja a kaszinó jelenlegi körülményeit s előadja a múlt évi működésének kiemelkedőbb pontjait. Az egyelői vagyon 9764 frt 18 kr. értéket képvisel, a melyből esik butorra és felszerelésekre 4725 frt 59 kr.; a könyvek 1636 frt 52 kr. — behajtható tagdíjakra 208 frt, készpénz: 994 frt 4 kr. — István-gőzmalom részvényekre 2400 frt. A könyvtárban van 1227 darab mű, 1636 frt értékben, mely a múlt 1883. évben 64 művel és 1132 frt 20 kr értékben gyarapodott. — A kaszinó felügyelete alatt álló „Kazinczy-alap“ 6061 frank 20 centime. aranyokban, a „Boka Károly-alap“ pedig 210 frt. — Járattott a kaszinó 30 magyar, 6 német és csak . . . egy francia lapot. — A tagok létszáma 294 r. t. 15 vidéki, 10 r. k. tag, összesen 319. — Január 1-én új és jóváhagyott szabályai alapján a kaszinó újonnan alakult. — A sakkjátékokra bezenkint s egy napra 10 kr díj vetetett ki s bizonyos korlátok között honosságot nyert a ferbli kártyajáték is; e két intézkedés azonban ellentétes nézeteket idézett elő a tagok között.

A választmányi jelentés általános helyeslés között vétetett tudomásul. Targyalásánál a s a k k d i j j a k egyhangulag eltöröltettek s említett korlátok között a ferbli, felállás után

hogy én is szóljak már valamit. Köszönöm is a jóságukat! Isten megáldja!

„Ejnye, ejnye na! ne menjen még! Ugy szeretném valami jóval megtraktálni. Mindig mindig jobban kezdek emlékezni atyja urára. Sokat kacagott rajtam. A templom kulcsot harangozás után be szoktam venni akasztani a tiszteletes ur szobájának ajtófele mellé. Mindig utánam kiáltott, ha később vett észre: Ni ni! Sipes uram! tudja-e már hogy hívják a legnagyobb papját? Hogy ne! mondok, hát Artánynak. Volt rá kacagás. Ma se tudom mit kacagtak rajta, mikor csakugyan úgy hitták.

Aha! Emlékezem már, Arthurról volt szó. Otthon is elbeszélte apám minden vendégeknél, hogy a mészalkai harangozó nem bírja kimondani a papja fiának a nevét, fel is írta már az ajtóra kretával, nagy betűkkel, hogy Arthur. De a harangozó nem tágit, Artánynak hívja folyvást, nem fér a fejébe, hogy miképen hihetnek Arthurnak valakit addig, míg csak egy Artány is van a világon!

Együtt nevetünk. Aztán megköszönve még egyszer a szivességét, rátértem a sarlók gereblyék, meg villákra. Ó egész készsággal össze szedegette a szomszédoktól is s felvitte együtt az épülőben akkor volt Casinóba, hol előadásainkat tartottuk. Hitt, hogy látogassam meg másszor is s elváltunk. Nem látam többé soha. De hogy nem felejtettem, szolgáljanak e sorok hálás biznyságul.

Társaságunk, vagyis az öreg Fejér Károly szinész társasága 1857. május vége felé bevezette már háromhetes évadját Máté-Szalán. Indulában voltunk Ungvárra.

A szekererek meg voltak fogadva és be is rendelve egy péntek hajnalra a Görbe Mőzi város közepén álló vendéglőjébe.

Be is jötték 10 óra felé. Falusi embernek egy néhány órával erről

való szavazással, két szavazat elleneben elfogadtatott.

Elnök felhatalmaztatik arra, hogy a titkár mellé, a titkár teendők nagy torlódása következtében, segéd titkár, mint tiszteletbeli hivatalnokot nevezzen ki.

Titkár bemutatja a zárszámadásokat és a kaszinó vagyoni állapotának mérlegét. A számvizsgáló bizottság jelentése szerint az 1883. év 1-167 számal jelölt okmányai mindenben megegyeznek a pénztári könyvvel. Elnök indítványára lelkes éljenek között jegyzőkönyvi köszönet szavaztatik S z e p e s y Antal pénztárnoknak, hangsúlyozván sok évi buzgó és szakértő működését.

A folyó évi költség előirányzat (mely az évben először kerül szőgyegre) hosszas és érdekes tárgyalást idézett elő. Ezen költség előirányzatból kintünk, hogy a domino-játékból befolyt tavaly 200 forint, kártyából 2873 frt (jövőre elirányozva 7 frttal több) s teke játekból 1242 frt, kiolvasott hírlapok elárverezéséből 135 forint, a páholy használatából 470 frt, a könyvtári késedelmi bírságokból 2 frt 95 kr. J ö v ő r e előirányozott összes bevétele: 9073 frt. — Kiadatott a múlt évben kártyára 703 frt 90 kr; előirányozva: 746 frt. Hírlapokra kiadatott 484 frt 98 kr. előirányozva 500 frt. Páholy: 604 frt. — A könyvtárban a új könyvekre (beleértve az összegbe ezeknek beiktatását is) kiadatott 162 frt 77 kr s előirányozva 200 frt. J ö t e k y c z e l o k r a kiadatott 25 frt 50 kr, előirányozva 30 frt. — 3 tisztviselő és 5 szolgáló fizetése 1773 frt, előirányzat: 1850 frt.

Elek Lajos hosszabban szól hozzá a költség-előirányzat egyes tételeihez s általában a kaszinó működésének szemléhez. A kaszinó — a mint azt nem rég ecsetelte a jubilaris felolvasás — azelőtt nemes czelokat s irányokat követett. Legalább a felolvasott költség előirányzatból tűnik ki, hogy jelenleg ezen szemléme megváltozott. Mi ennek okai? kérdi szónok.

Az emberek változtak? az erkölcsök? vagy a társadalom szükségletei alakultak át? Szónok szerint a kaszinó működésében nem találhatók szellemi és humanisztikus törekvések nyomai. Közel 10.000 forintnyi kiadásából 50 forintot szán humanisztikus czelokra s alig 150 forintot könyvek vásárlására. Könyvtárban csak regényt s kevés történelmi művet ha lehet olvasni, nélkülözök abban a m. tud. akadémia kiadványait, a „Budapesti Szemle“ s a szakfolyóiratokat; valóságos szegénységi bizonyítványt színt, hogy negyven évi fennállása alatt sem képvisel nagyobb összeget a könyvtár, mint 1300—1400 forintot. — A mi a filantropikus czelokat illeti, ott is hátrésszel tapasztal. Azelőtt a kaszinó ilyen esetekben ha nem is vezet, de legalább pártoló volt. Elvult a hajtja elfogadta tni, hogy a választmányi időnkénti konkrét javaslatokat terjesztessen fel ily humanisztikus megalomok ügyében. Mert — folytatja szónok — a közművelődés eszközei nem egy-két dáko, hírlap és kártya. Eszközöljön a választmány megkatarítások; p. o. a télen szükséges nagy szolgazemélyzet nyáron kevésbé bitendő. — Ha a kaszinó felfogja régi nemes hitását, akkor, a mi most épen az erkölcszegegyítésének örve alatt történik, megszűnik az erők szétforgásolása. — A kaszinó pótolhatta volna — szónok szerint, — az újonnan alakult felolvasó-egyletet, jogász-kört stb. Az ember itt is tag, ott is tag, úgy hogy — mondja szónok — mindez valódi terrorsé válik. Tegye a kaszinó, a mi valódi feladata s ezzel — végzi szónok — csak régi történetét eleveníti fel.

Elnök e felszólalás folytán röviden megjegyzi, hogy a választmány megteszi kötelességet s nem lehet tőle kívánni azt, hogy a kivüle alakuló társulatok létesülését megakadályozza. A szónokot konkrét indítvány tételére hívja fel.

Titkár ugyancsak az Elek Lajos beszédének kapcsában jelenti ki, hogy a könyvtár közgyűlési határozat folytán nem szaporítatik egybe, mint szépirodalmi művekkel és emlékiratokkal. A könyvtár nehány év óta áll fenn ez idő alatt eléggé szaporodott. Felolvasások tartására régóta nincs alkalmas helyiség, s így bajos lenne a játszó-terem gyakori kiüritgetése.

Mészáros József nem hiszi, hogy volna a kaszinónak egy tagja is olyan, a ki ne pártolná az Elek Lajos által kifejtetteket. Nem sérthette e felszólalás sem a választmányt sem másokat, mert egyszerűen figyelmeztetés akart lenni a jövőre nézve. Indítványozza, miszerint Elek Lajos indítványát röviden formulázttván, felhívassék a választmány, hogy a szellemi és humanisztikus törekvéseket a kaszinó multjához méltóan felkarolja.

Elnök: Az indítvány az indítványkönyvbe iktatandó. Felteszi a kérdést és — Elek Lajos rövid felszólalása után — a közgyűlés Mészáros József és az elnök vélemények értelmében határoz.

Elnök most a tisztújítás megejtésére hívja fel a közgyűlést. Maga és a tisztikar nevében leköszönvén, az elnök választás vezetésére gróf V a y Dániel kéri fel.

Gr. V a y Dániel elfoglalja az elnöki helyet s indítványozza, hogy Szőgyény István elnök maradjon a d a s r a kéréssek fel. Indítvány egyhangulag elfogadtatván, az időközben távozott elnök meghívására egy báró S c h e i l l Rezső, S c h w e i c z e r László és O r m o d i Lajos urakból álló küldöttség nevezetik ki.

Elnök rövid köszönő szavakkal foglalja el helyét. Közfelkiáltással újra megválasztatik az egész régi tisztikar, vagy is: Kiss Sándor alelnök, B o c z k ó Sámuel titkár, S z e p e s y Antal pénztárnok, Komlóssy Arthur ügyész, A l i b á n Mihály számvevő, S z á k f y József. Ezután a választmányból kilépett tagok helye töltetik be — a mely alkalommal leg több szavazatot nyertek: Fráter Imre (57), Leszkay Ferencz (56), Ferenczy Elek (54), Mészáros József (50), S z u n y o g h Sándor (50), Simonffy Sámuel (46), Buzás Elek (42), V á c z i János (41), N á n á s s y Ferencz (39), C s u r k a János (33), S c h w e i c z e r László (33), H o l l e n d e r Gyula (30); mint póttagok: S á r v á r y Lőrincz és L a n c z k y Sándor (25), Szőgyény János és S z a b ó Kálmán (22). Szavazatokat nyertek még: gr. V a y Dániel, L á s z l o A l a j o s, B é k é s i László, G ö t t l i Nándor, K a s s a i Sámuel, S z a b ó Antal, S z i n a i Gyula, T ó t h Ferencz, K l e i n Ignác és mások.

Most meg a jegyzőkönyv hiteltesítésére küldetnek: V e s z p r é m y Zoltán és Csürke János s ezzel a közgyűlés, d. e. 12. véget ért.

Természettudomány a régi korban.

(Felolvasta a debreczeni iparos ifjak egyletének f. h. 9. estélyén: Futó Mihály reáliskolai tanár.)

(Folytatás)

Zughatnak a hullámok, fujhatnak a szelek, ez a kis teremtmény daczol a hullámokkal és szelek dühével, s lebilincseli a hajót úgy hogy semmi horgany vagy láncz sem kálónban. Plinius beszél: hogy Olisippából — a mai Lisszabonból — egy követtség jött Tiberius császárhoz, azon jelentéssel, hogy ott egy Tritont láttak, a ki egy bariangban egy kagyló-

halt. Ha a színészetnél marad, egy kitűnő színészönökkel több van.

A mint mondám össze voltak gyűlve. A hivatalnokok, a főbíró kivételével, ki szép nevéhez sietett haza, mindnyájan nőlien, fiatalberek voltak.

Nagyon tetszett nekik a mi valóban mulatságos, sajátzerthen ríkió, karaván állapotunk.

Egyet gondolnak és pompás ebédet rendelnek a társaság tiszteletére es utra valójau.

A bor, gyenge, savanykás nyiri vékony bor volt.

A színész legények erősek, izmosok mind. Tudja isten kövőbb idők jártak akkor. Az erős összetűkezésben sok széles száju tele üvegnek lón gyászos kimulta, s minden komoly aggodalomnak végsemmitülése.

Óra, óra után repült.

A direktor kezdett kétségbeesni. Nogatott mindűket az indulásra. Akadtak is a kik indulgattak.

Előbb a nők, aztán az idősb férfiak. Például a rendes életű Kőszegi Endre, ki még ma is él, pedig már akkor majd minden heten halálán volt egyszer. Azt mondta, hogy a káposztalé tartja benne a lelket. Es hogy nincs ki vele Paul Jonesban és Szapári Péterben mérkőzhetnek. Egyébiránt komolyan derek színész, és ügyes igazgató ma is. Felemlíteni való tulajdona még, hogy neki játékközben a pipafüst nyitotta a torkát a helyett, hogy rekesztette volna.

Volt a ki elment, a mint mondóm. De mi ifjak — hajh — még rongyfoszlányainkba is oly ragyogók mint Caesar (nem a nagy Julius hanem a Dou az ó sokat utazott kőpelyegével) mi nem mozdultunk.

(Folyt. köv.)

A »DEBRECZEN« TÁRCZÁJA.

A mészalkai szinidény vége. vagy mi vagyok én voltaképen.

Nem annyira tudományos, mint mulatságos definitio.)

E. KOVÁCS GYULÁTÓL.

„Ugyan hová való?“ kérdé, hosszasan jártatva rajtam tekintetét.

„Nagy-Dobosra“ — mondám.

„Csak nem! Ide? Ó-Pályi melé?“

„Óda, óta! felelém, Nyir-Dobosra, ha úgy jobban elhiszi!

„Már hogy mehetett vónonnan komédiásnak valaki?! — Kinek a fia?“

„Kovács Mihályé, a magyar papé.

„Lehetetlen! tagadkozott felülve. Hiszen az derek ember. Sokszor láttam a Görbe Mőzi vendéglőjében. Mig Doboson lakott majd minden vásárra, régenében meg minden restoratóriára bejött. A papunknál tiszteletes Pap István uramnál is sokszor megfordult harangozó koromban. Hányszor elnéztem. Nem mondta volna arról senki, hogy pap. Urnak tartotta mindenki.“

— Már látom, hogy ismeri — mondám hiu örömtől sugárzó arczczal.

„Tyh! Nézd meg már anyjok! kiált talpra kerekedve, ki hinne már ezt, ha nem látná?! Komédiás annak a becsületes tiszteletes urnak a fia!! Ismered te is ugy-e? Tudod aki egyszer a papi gyűlésen tekintetes Be... y uramnak a kurátornak megrázta volt az ura atyja! Nem tudott hova lenni bámulásában. Az anyjok pedig le nem vette volna rólam szemét a világról.“

„Beh jó helyre vetődtem! szakitottam meg a nagy álmétkodás-okoza csendet s meg

hogy én is szóljak már valamit. Köszönöm is a jóságukat! Isten megáldja!

„Ejnye, ejnye na! ne menjen még! Ugy szeretném valami jóval megtraktálni. Mindig mindig jobban kezdek emlékezni atyja urára. Sokat kacagott rajtam. A templom kulcsot harangozás után be szoktam venni akasztani a tiszteletes ur szobájának ajtófele mellé. Mindig utánam kiáltott, ha később vett észre: Ni ni! Sipes uram! tudja-e már hogy hívják a legnagyobb papját? Hogy ne! mondok, hát Artánynak. Volt rá kacagás. Ma se tudom mit kacagtak rajta, mikor csakugyan úgy hitták.

Aha! Emlékezem már, Arthurról volt szó. Otthon is elbeszélte apám minden vendégeknél, hogy a mészalkai harangozó nem bírja kimondani a papja fiának a nevét, fel is írta már az ajtóra kretával, nagy betűkkel, hogy Arthur. De a harangozó nem tágit, Artánynak hívja folyvást, nem fér a fejébe, hogy miképen hihetnek Arthurnak valakit addig, míg csak egy Artány is van a világon!

Együtt nevetünk. Aztán megköszönve még egyszer a szivességét, rátértem a sarlók gereblyék, meg villákra. Ó egész készsággal össze szedegette a szomszédoktól is s felvitte együtt az épülőben akkor volt Casinóba, hol előadásainkat tartottuk. Hitt, hogy látogassam meg másszor is s elváltunk. Nem látam többé soha. De hogy nem felejtettem, szolgáljanak e sorok hálás biznyságul.

Társaságunk, vagyis az öreg Fejér Károly szinész társasága 1857. május vége felé bevezette már háromhetes évadját Máté-Szalán. Indulában voltunk Ungvárra.

A szekererek meg voltak fogadva és be is rendelve egy péntek hajnalra a Görbe Mőzi város közepén álló vendéglőjébe.

Be is jötték 10 óra felé. Falusi embernek egy néhány órával erről

hogy én is szóljak már valamit. Köszönöm is a jóságukat! Isten megáldja!

„Ejnye, ejnye na! ne menjen még! Ugy szeretném valami jóval megtraktálni. Mindig mindig jobban kezdek emlékezni atyja urára. Sokat kacagott rajtam. A templom kulcsot harangozás után be szoktam venni akasztani a tiszteletes ur szobájának ajtófele mellé. Mindig utánam kiáltott, ha később vett észre: Ni ni! Sipes uram! tudja-e már hogy hívják a legnagyobb papját? Hogy ne! mondok, hát Artánynak. Volt rá kacagás. Ma se tudom mit kacagtak rajta, mikor csakugyan úgy hitták.

Aha! Emlékezem már, Arthurról volt szó. Otthon is elbeszélte apám minden vendégeknél, hogy a mészalkai harangozó nem bírja kimondani a papja fiának a nevét, fel is írta már az ajtóra kretával, nagy betűkkel, hogy Arthur. De a harangozó nem tágit, Artánynak hívja folyvást, nem fér a fejébe, hogy miképen hihetnek Arthurnak valakit addig, míg csak egy Artány is van a világon!

Együtt nevetünk. Aztán megköszönve még egyszer a szivességét, rátértem a sarlók gereblyék, meg villákra. Ó egész készsággal össze szedegette a szomszédoktól is s felvitte együtt az épülőben akkor volt Casinóba, hol előadásainkat tartottuk. Hitt, hogy látogassam meg másszor is s elváltunk. Nem látam többé soha. De hogy nem felejtettem, szolgáljanak e sorok hálás biznyságul.

Társaságunk, vagyis az öreg Fejér Károly szinész társasága 1857. május vége felé bevezette már háromhetes évadját Máté-Szalán. Indulában voltunk Ungvárra.

A szekererek meg voltak fogadva és be is rendelve egy péntek hajnalra a Görbe Mőzi város közepén álló vendéglőjébe.

Be is jötték 10 óra felé. Falusi embernek egy néhány órával erről

ból fujja a szeleket, ugyalakosok egy vízi nymphat lották, mint egy haldokló szos nyögését.

Klaudius Ptolemaeus kintélye elvitatáhatatlan és emelkedett. Görögök, római tyének egyformán becsülték főként a nagy mindenségmunkájának tulajdonítható, a föld egy helyben áll, a közepén, ez az oka annak, átellenben levő csillagot láthatár felett, néha a lá.

Az egy helyben álló föld kámt Hipparelos is megállapított nekül körben a Hazonban hogy a holdnak világos — mozgása is van. lajdonított a többi planeták kurnak, Vénusnak a napu ternek, Saturnusnak. Remég sem tudta a bolgók nességét kimagyarázni és netánuk sokkal könnyebb hogysem mi az ó boyolod érthetünk. Fontosak fény gyezte meg legelőbb, hogy lye a miatt hogy a sugara törtenek, az az eredeti ínek, változik s így a csilltórés miatt nem a valódi sugar törése a tetőpontra visszintes láthatár fele a vekszik.

Ptolemaeuussal kezdé természetudomány-korú, jöle ből maradnak meg egyes leitek. De ezek már csak időknek, hogy a már erzhimelyebb tegyek. Az athensriai academia még megváltunt belőlök, csak tengőerő nélkül. A ki magában mába vonult és a hatalmas jutalmazása által ott is me volt a csendes tudomány volt ahoz érkeke, hogy a gyenge plántáját nagyra ne

A nagy tömeg és a nem sokat hatottak. Az amány kezdetűl fogva ariszterű fizikusokat a régi nép nagy tömege, a földetnak hitta; s mibelyt a kevtak kezökbe vettek a tudobirodalmából és elfeledve tárákban s ha a nép nagsysággal ismeretűségűdek elbeszéléseiben az ugigikus profeta. A nép tömees voltak emoekek a kimagok javára fel tudták nyulni inkább sikerült is voltak kik a reális tudonsek valának. Így növekedés az arany csinálás mesterészes tudományúja és a den életet.

E közben megkezdődő, hanem a haldokló pogány anynyira elfoglalta az em semmi egyéb számara ne égi üdvösség forgott kerde volna, anyagi dolgokra, csak gondolni is. A természetű szemben a vallás ezen áldástalan kor iránytenben kellett elmerülni, kezett, hogy minden termert a feleles homályában resztűenség követői ellensfel a pogány természetű

Nagy hatványára az desének a természetudorájja a keresztűység fel és feledésbe ment. Ebezkönyvtárak megmaradtak mentek. A Serapeion 3 keresztűyen templomnál len sen rablás, éges és gyiöktenhetett. A sivar kor midőn a világ ismet a kezdetű fordulni, az összekjődi értelmében ismét fel

(Vége köv.)

Helyi hí

* Márczius tizenötöd

országszerte lelkesen ülte egyetemi ifjuság a szokott ezutal is megtartotta; enrányi Kornel szép alkalmi kemeti jogakadémiai ifjus az egri pedig Bartók Lajoóákat. A lapunkban közö tudósítónk a szerkesztő azért dicsért meg oly ne lelkes előadása ragadta me tanuló ifjuság annepélyén 15-én a budapesti ev. ifjlete“, a pozsonyi és nagy ifjuság s több más ünnepl

Révész Kálmán ur nyert a debreczeni konösszeült közönség Károly indítványára nyeküldenü üdvözölő táviratát, város ünnepl közönsége

ból fuja a szeleket, ugyancsak ott láttak a lakosok egy vízi nympht is a parton, s halották, mint egy haldokló vízi lányak panaszos nyögését.

Klaudius Ptolemaeus volt az a kinek tekintélye elvitáztatlan és általános érvényre emelkedett. Görögök, rómaiak, arabok, keresztények egyformán becsülték. Nagy tekintélye főként a nagy mindenségről irt csillagászati munkájának tulajdonítható. Ptolemaeus szerint a föld egy helyben áll, de nem a mindenség közepén, ez az oka annak, hogy két egymással átellenben lévő csillagot néha mindkettőt a láthatár felett, néha a láthatár alatt látjuk. Az egy helyben álló föld körül mozog — mint már Hipparchos is megállapította — egy körponton nélküli körben a föld; megjegyezvén azonban hogy a holdnak még más — epicyklus — mozgása is van. Ily fele mozgást tulajdonított a többi plánetáknak is, u. m. Merkurnak, Vénusnak a napnak, Marsnak, Jupiternak, Saturnusnak. Rendszerével azonban, még sem tudta a bolygók futásának rendelkezéseit kimagyarázni és azt mondta: a plánetáknak sokkal könnyebben kell mozogniuk hogyszem mi az ő bonyolodott mozgásukat megérthetünk. Fontosak fénytani ismeretei, ő jegyezte meg legelőbb, hogy a csillagoknak helye a miatt hogy a sugarak a levegőben megtörnek, az az eredeti irányoktól eltérítettek, változik s így a csillagot épen a sugártörés miatt nem a valódi helyén láthatjuk. A sugar törése a tetőponon egyenlő nullal, a vízszintes láthatár fele azonban mindig növekszik.

Ptolemaeuszal bezárultak az antik természettudomány-kor, jöhet, a későbbi időkben maradtak meg egyes figyelemreméltó események. De ezek már csak utó hangjai egy jobb időnek, hogy a már érezhető siri csendet megmelyebbé tegyék. Az athenai iskolák, az elaxandriai academia még megvoltak, de a szellem eltűnt belőlök, csak tengődtek minden teremtet erő nélkül. A ki magában erőt érzett az Rómába vonult és a hatalmas császárok gazdag jutalmazása által ott is maradt. De Róma nem volt a csendes tudományosság városa, nem volt ahol érzéke, hogy a természettudomány gyenge plántáját nagyra növelje.

A nagy tömeg és a tudomány egymásra nem sokat hatottak. Az antik tudomány tudomány kezdettől fogva arisztokratikus volt, népserű fizikusokat a régi kor alig ismert. A nép nagy tömege, a földet mindig sik korongnak hitta: s mihielyt a keves számú arisztokraták kezébe vettek a tudományt az elűnt elők birodalmából és elfeledve ott hevert a könyvtárakban s ha a nép mégis egy-egy tudós nagysággal ismerettségbe jött, már a késő ivadé elbeszéléseiben az úgy tánt fel, mint magikus proféta. A nép tömege a csodást kereste és voltak emóerek a kik ezen irányzatot a magok javára fel tudták használni, a mi annyival inkább sikerült is nekik, mert kevesen voltak kik a reális tudományokkal ismeretlensek valának. Így növekedett kicsiny kezdetből az arany csinálás mestersége és a Mágia rendszeres tudományává és a gyom elfojtott minden életet.

E közben megkezdődött a kereszténység hanem a haldokló pogánysággal, s e harc annyira elfoglalta az embereket, hogy tersemi egyeből számára nem maradt. A hol az egyi üdvösség forgott kérdésben, ott vétek lett volna, anyagi dolgokra, a természetre még csak gondolni is. A természetet semmire sem becsülték szemben a vallásos dolgokkal, ez volt ezen áldástalan kor irányelve. A léleknek Istentben kellett elmerülni, a bonnau az következett, hogy minden természettudományi ismeret a felesed homályában enyészett el. A kereszténység követői ellenségei gyánadt léptek fel a pogány természettudományok.

Nagy hátrányára az emberiség művelésének a természettudományok ebrédező csirájára a kereszténység feleltet alai elfojtott és feledésbe ment. Ehez járult még, hogy a könyvtárak megmaradt darabjai jó részt tönkrementek. A Serapeion 389-ben Krisztus után keresztényen templommá lett, mely természetesen rablás, éges és gyilkolás nélkül nem történhetett. A sivar kor mindent szét rombolt s midőn a világ ismét a régi tudományok fele kezdett fordulni, az összekötő fonalat a szó valódi értelmében ismét fel kellett fedezni. (Vége köv.)

Helyi hírek.

* Március tizenötödikét városunkban és országszerte lelkesen ülték meg. A budapesti egyetemi ifjuság a szokott ünnepélyességeket ezuttal is megtartotta; emelte azokat az Abrányi Kornél szép alkalmi költeménye. A kecskeméti jogakadémiai ifjuság Abrányi Emiltől, az egri pedig Bartók Lajostól szavalt fennkölt ódákat. A lapunkban közölt verset — melyet tudósítónk a szerkesztő távollétében talán azért dicsért meg oly nagyon, mivel a vers lekes előadása ragadta meg — a debreczeni tanuló ifjuság ünnepélyén szavalt márczius 15-én a budapesti ev. ifjuság „Kölcsey egylete”, a pozsonyi és nagyváradai jogakadémiai ifjuság s több más ünnepelő testület díszszónoka. Révész Kálmán ur is szép megbízatást nyert a debreczeni honvédsírókon összegyűlt közönség részéről, Szatmári Károly indítványára nyert megbízatását: elküldeni üdvözlő táviratát, melyben Debreczen város ünnepelő közönsége és a főiskolai ifjuság

a legmelegebben üdvözli hazánk nagy fiam márczius 15-ike alkalmából; kívánva, hogy Kossuth Lajos érje meg eszmei győzedelmét.” Este sok helyen voltak összejövetelek, melyeken nem hiányoztak a hazát, a szabadságot és nagy hazánkfíat. Kossuth Lajost elétető felköszöntők, de ezen ünnepelek gőczpontja volt a honvédbál, melyen a márczius 15-re következő nagy események hőseinek, a 48—49-iki honvédek társaságában időzhetünk. A honvédbárról szóló tudósításunk más helyen található.

* A honvédbál. Márczius 15-én este fényes táncvigalom tartott a Korona díszes termében. A nagy idők vitéz bajnokai, a Kossuth Lajos által „névtelen felistenekek” nevezett 1848/9-iki szabadsághősök tartották vigalmukat márcz. 15. emlékére. Nem volt ugyan zsufolya a terem, de a közönség gyönyörű látványt nyújtott, különösen a női társaság tünt ki szépsége által. Ott voltak egyenruhájokban a régi honvédek 13-an, s szent áhitattal szemlélték az egykori hős alakokat. Ki volt tevé a vigalom színhelyén az a megviselt csatázászló is, a mit a debreczeni csatából mentett meg a vitézi bátorság s a minek látására is fellekesül a honfiai kebel. A régi honvédek ismertebb alakjai közül ott láttuk Böke Mihályt, Sik Lajost, Sebes Györgyöt, Mayer Ferenczet; a polgári osztályból is többen vettek részt az egykori hősök bálján. A szép tánczóelő ifjuság kényelmesen mulatott Zsiga Jóska pompás zenéje mellett. A jó kedv és lelkesedés átalanos volt. Csak a reggel oszlatta szét a vígadó közönséget. Előre is jelezhetjük, hogy némi jövedelem van, s arról, valamint a felújításokról szóló kimutatást a napokban közöljük.

* E. Kovács Gyula ur, a színházunknál vendégszereplő kit. tragikus tegnap még a zenekart is igénybe vett, nagy és lelkesült közönség jelenlétében lépett fel Bánkbanban. Ezen alkításáról, ugyszintén eddigi föllepteiről holnapután külön fogunk megemlékezni, ezuttal figyelemre méltó közönségünket a művés legközelebbi fölleptére. Göthe, a német-szellemtörés „Faust-jával a berini kíséretek után) E Kovács Gyula ajándékozta meg a magyar színpadot, annak drámai részeiből alkotva össze a legmegrázóbb hatású egészet. A holnapinap fennkölt elvezetéről nem mondhat le városunk valóban művelt közönsége.

* Ajándék a függetlenségi körnek. Kaskovics Iván né nagysága ma délelőtt több értékes könyvet sziveskedett küldeni a függetlenségi kör részére szerkesztőségünkhöz s azokat siettünk atkúldeni az illető helyre, miről a következő köszönetnyilvánítást tettük: Kaskovics Iván né nagysága, ki honleányi lelkesedésének már oly sokszor adta nemes tanujelét, közelebb is a következő értékes könyveket sziveskedett függetlenségi körünk könyvtára részére ajándékozni: 1. kötet Nendvich Amerikai utazása, 1 kötet Magach Imre az ember tragediája, 2 kötet Dagel Janosné Oiaszhoni utazása, 1 kötet Falk Miksa Szechenyi élete, 1 kötet A magyar gazda, mint kertész, 1 kötet Költemények Abrányi Kornéltól. — E dicséretre nem szoruló nemes adományáért fogadjuk ő nagysága körünk nevében nyilvánított legszívesebb köszönetét. Hazafias tisztelettel, Debreczen, 1884. márcz. 17. Szatmári Károly jegyző.

* Népesedés. Márczius 10-7—15-ig terjedő hetről a következő népesedési adatokat közöljük. Születtek: a) ref. egyházban 15 fiu, 1 halva) és 12 leány (2 törvénytelen) együtt 27; b) a r. k. a t. e. g. h. a z. b. a. n. 4 fiu (2 törvénytelen) 1 leány (törvénytelen) együtt 5; c) az izr. statusquo hitközségben 1 fiu. A többi egyházakban nem fordult elő születés. A szülöttek összes száma 33. Ugyanezen idő alatt elhalt: 10 fi és 16 nő, együtt 26 egyén; szaporulat 7. Öt év en a 1011 gyermek volt 16. Jarványos betegségben nem halt meg senki. A tödő bajokban 9 hunyt el.

* Plohár Pál a tiszántúli kerület vándor szőlőszeti tanára, tegnap városunkban tartott előadást a szőlő művelésére vonatkozólag, melyen szép számú közönség volt jelen. Az előadó tanár ma gyakorlatilag mutatta be a szőlőtermelők részére a kezelési utasításokat.

* Gyszahir. Özv. Marjalka Imréné szül. b. Staudach Vilma asszony f. hó 15-én esti 9 órakor 35 éves korában vízkórban elhunyt. Hált tetemei ma delután 3 órakor tetették örök nyugalomra. Nyugodjanak porai békében!

* Nagy verekedés történt az éjszaka, melyet 16 paraszt legény idézett elő rakoczzátlan magaviseletökkel. Már korán beborozva több bormérő helyiségben zavarták meg az ottan csendesen beszélgető és mulató egyéneket daczára a rendőrség többszöri figyelmeztetésének. Már a harmadik helyen követtek el garázdálkodást, midőn a rendőrség idején valónak látta most már teljes szigorral fellépni s rendre és csendre inté a 16 legényt, kiknek ez annyira rosszul esett, hogy a rendőroket megtámadták, botokkal a fegyvert a szuronyt össztörték szóval tetleg bántalmazták a rendőrséget. Még az éjszaka sikerült elfogni egyet közülök s ma már 5-en vannak letartva.

* A vasárnapi sétahangversenyen találkozót adott egymásnak városunk előkelősége; az „Arany Bikaszálló diszteremék páholyai jóformán tele voltak s tödszintén is tarka csoportokban járt-kelt vagy foglalt helyet az élénk társalgó közönség, a színek alatt nem feledkezvén meg a szálló jóhírű buffé-jéről

sem, mely a mellék helyiségekben volt elhelyezve. A katonai zenekar — Csapek ur, derék karmesterének érélyes vezetése mellett — szokott szabatszóval adta elő műsorát. Volt ebben Beethoven, Donizetti, Liszt, Strauss; egyzóval mindenki talált benne magának valót, 30 k r a j c z á r a b e l é p t i d i j: bizonyára megér ennyit az a kellemes 2—3 óra, melyet a sétahangverseny igénybe vesz. Jövöre gond lesz fordítva a m a g y a r z e n é r e s — s így a jövő vasárnapot kétszeres ököből ajánljuk a közönség figyelmébe.

* Harangozás. A mult szombattól fogva a ref. egyház templomában reggel 7 órakor és d. u. 3 órakor tartatnak meg kétköznapokon az isteni tiszteletet s a harangok is ekkor huzatnak meg.

* Nyugta és köszönet. A helybeli gazdálkodó ifjak a f. évi február hó 14-én általuk rendezett bál jövedelméből, a nögyelet árva-háza javára 25 frtot adományoztak s ezen összeget a tek. polgármestri hivatal utján hozzáem el is juttatták: Fogadják a nevezett bál igen tisztelt rendezői s általában a t. gazdálkodó közönség a jötekonyczéira szánt ezen adományukért az árvaq nevében nyilvánított háas köszönetemet. Veres-Szathmáry Tere, adögyleti elnök.

* Szerencsés nyerő. Várkonyi Ferenc, a 13-ik számú berkocsi tulajdonosa, a kis lottó közelebbi huzásán 2800 frtot nyert.

* Herschkovitz Henrik ur által lapunk mai számában közzétett hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

Hazánk s a külföld.

— A király komornyikja, Kundrat József ki már évtizedek óta szolgálja ő felségét, Bécsben meghalt. Még 1834-ben került az akkor csak négy éves Ferencz József főherczeg s öcsese, Károly Lajos főherczeg mellé.

* Bombák és petárdák. Marrass Triesti kereskedőt nála tartott házkutatás után le tartóztatták, mert a bab és lisztes zsákokban bombákat és petárdákat csempészett Píranóba s a pénzügyörök fölledezek. Egy felrobbant petárdában több foszfiányt találtak Marasz számlából.

Muzsák.

— Az „Ország Világ” márcz. 9-ik száma majdnem kizárólag a magyar szabadságharc ünneppajjának van szentelve, a lap homlokán közli Jókaitól koszorús kerettel a következő kis levelet: „Degré Alajosnak. Kedves barátom! Ugy el vagyok már adódva megígért munkákkal, hogy lehetetlen másképp kigázolnom belőle, miuthogy kridát mondok s kiegyszem 20 percenztelbe. Pedig hidd el nekem, hogy igyekezettel fogtam hozzá a neked megígert munkához a márczius 15-iki „Ország Világ” számára, a miről meggyőződhetel, ha a fejezetek címeit előlvasod. I. fejezet. 1848. Szabadság, egyenlőség, testvériség, II. fejezet. 1844. Zikczene, zakczene, ussák a zsidót! — III. fejezet. 1848. Eljén a Szabadelvűség! Le a conservativsággal. Előre! IV. fejezet. 1884. Le a szabadelvűséggel! Lobogjanak a conservativ zászlók! Hátra! Hátra! — V. fejezet. 1848. Talpra magyar! hi a haza! Hol az ágyuk? VI. fejezet. 1884. Talpalj magyar! hitek haza! Hol a „kis ust”? — De hát nincs időm ezt a szép tárgyat kidolgozni: az ideu. Annalfogva ezuttal érd be a fejezetek címeivel; hiszen esztendőre is nap lesz: akkor majd korábban hozzafogunk s ha a kalendáriumból a márczius 15-et ki nem felejtjük, ha Te is leszesz, ha En is itt leszek, meg az „Ország-Világ is itt lesz, hát majd a jövő esztendei számban írjunk valami lelkesítő dolgot, hogy legyen a nagyon tisztelt publicumnak miu nevetni, addig is maradjok (mert muszáj) Budapestben, 1884. márczius 10-én, hú öreg barátod Jókai Mór.”

— Nepszínház. „Kék Féri,” a népszínház péntek udjónasága teljesen ismeretlen operettszerző, Bernicat műve. Meseje 3 iró társ munkája, a nagy francia forradalom előestéjén játszik, s egy utcai énekesnőnek, Fanchonnak és a szabadelvűsege miatt Parisba menekült Bernier Ferencz, utczai írónak szerelmi történetét tárgyalja, egy sereg mulatséges epizód staffageával. Zeneje ügyes, friss és dallamos s annyira könnyed, hogy egyszeri hallás után dalolta a színházból kitűnő nép; köztük a „Kék Féri” dalt, Fanchon matróznótáját és pezsgődalát, melyek eredetiségéről tanuskodnak.

— Színeszet. Jókai né asszony csu törtökön lépett fel másodszer Szekesfehérvárott, s ez alkalommal is nagy és általános ovációkkal tisztelték meg. Jókaine Szekesfehérvárról már Budapestre érkezett. — Blaha Lujz a asszonyt tegnap Kolozsvárott a vasuti indónaznál küldöttség fogadta. Az üdvözlő beszédre a művésznő így felelt: „E n s u g ó n e i k ü l n e m t u d o k b e s z e l n i, a z e r t h á t e l m o n d o m a m i m o n d a n i v a l ó m v a n, h o l n a p a d a l a i m m a l.” — Blaha asszony részére ma este fáklászene rendeztetik.

Közgazdaság.

— A „Büd-Szent-Mihályi segélyző-népbank” aláírás felhívását tettük. Mint szöveket — folyó évi február 25-én tartott rendezési gyűlése jegyzőkönyvének — egyhangulag — 6-ik sz. a. hozott határozatával, ezen már is virágzásnak indult s a mult évi zár számla szerint 113171 frt 02 krnyi forgalmat és 1537 frt 25 kr tartalékalapot előtűntető pénztűnteztet, azon czélból, hogy a helyi és vidéki pénzforgalmi igények, és közgazdasági kívánalmaknak megfelelően; a jelenlegi 500 darab 25 forintos törzsbetétek (részvények) 600 darab 100 forintos névértékű részvényekre való emelése által takarékpénztárrá óhajta átalakítani: e következő törv. székileg bejegyzendő czég alatt: „B ü d s z e n t m i h á l y i

segélyző népbank és takarékpénztár” az alább részletezett feltételek mellett. 1. Az alaptőke 60,000 frt o. é. névértékben. — Az intézet tartama 20 év. 2. Ezen alaptőke 600 drb 100 frtos o. é. névértékű és névre szóló részvényből fog állani, mely részvényekből az átalakuló bank 250 darabot magának fentartva, 350 drb 100 frt o. é. névértékű részvény a résztvenni szándékozók rendelkezésére illetve nyilvános aláírás alá bocsátatik. 3. A 100 frtos névértékű részvény után 50%-től azaz 50 frt 10 frtos havi részletekben; vagy egyszerre is 5% javadalmazással — az intézeti pénztárnál történő befizetéstől számítva — teljesítendő. 4. A fennmaradó 50%, vagyis 50 frt nem remélt szükség esetében csakis 5 év lefolyása után és egyedül közgyűlési határozat alapján lesz beszedhető. 5. Minden egyes részvény után megállapított 2 frtnyi alapítási költség és a meglevő 1537 frt 25 kr tartaléktőke aránylagos hanyada 3 frt 07 1/2 kr, nemkülönbön 20% első részlet címén az aláírással egyidejűleg befizetendő. 6. Az egyetemleges felelősséget a befizetett összegekért az alakuló közgyűlésig a keresk. törv. 151. §-a értelmében — alulírottak a közgyűlés nevében elvállaljuk. 7. Tuljegyzés esetén az aránylagos leszállítási jogot az átalakuló bank fentartja magának. 8. Az aláírás mai napon veszi kezdetét és zárhatóidőül 1884. évi április hó 30-ik napjának delután 5 órája állapittatik meg. Kelt Búdszent-Mihály 1884. Dr. Kontler Lajos igazgató, Kató al-elnök. Egri Bálint, Lukács Ferencz, Herfenohn S., Papp Ferencz.

— Sertésvásár. K ö b á n y a, márcz. 15. Az üzlet változatlan. Magyar urasági, öreg nehéz 49.— fiatal nehéz 51.—51.50. forint közép 50.—51.— könnyű 49.—50. Szedett nehéz 48.—49. közép 48.—50.— könnyű 48.—49.— Romániai bakonyi, nehéz 50.51—50. átmeneti, közép 49.—50, bakonyi könnyű 47.50—48.50 átmeneti, eredeti nehéz — — — átmeneti közép — — — átmeneti szerbiai nehéz —50—51 átmeneti közép 49.—50. átmeneti könnyű 49.— átmeneti, — — — hízó 1 1/2 éves elősúlyban 40° levonással 40—42.2 éves — — — Két éves — — — öreg. — — — Az árak hízalt sertéseknel páronkint értendőek. Romániai és szerbiai sertéseknel, melyek mint átmenetiek adattak el a vevőknek, páronkint 4 arany vám fejében megtérítették.

Törvénszék.

— Az asszonygyilkos Schenk Hugó és társai ügyében az elnök az ítéletet szombaton delután fel 6 órakor hirdette ki. M i n d h a r o m v á d l o t t bűnösnek mondatván ki azon büntettekben, melyekkel vádoltattak, k ö t e l á l t a l i h a l a l r a í t e l t e t t e k. Az ítélet először Schenk Károlyon, azután Schlossareken és végül Schenk Hugón hajtatik végre. — Egyikök sem fellebbezett.

Felelős szerkesztő: GÁSPÁR IMRE. Kiadó KUTASI IMRE.

Egy 21 öles cseresep-épület 6 szobával 3 kamarával, 3 konyhával, 3 pinczével, egy katonai szobával, egy istállóval és bormérésijoggal, hasznóberbe kiadó vagy örök-áron eladó. Értekezhetni a tulajdonossal, nagy-ujtca 1678. szám alatt.

Árlejtési hirdetmény!

Földes ref. hitközség templomának helyreállítása iránti építkezés biztosítására, melynek költségvetési összege 18084 forint 92 kr-ra van előíranyozva, ezennel pályázat hirdetetik.

Az építkezésre vonatkozó műszaki tervek, költségvetések és árlejtési feltételek. Földesen a ref. egyháztanács hiv. helyiségében, Budapestben pedig Czizler Győző műépítésznél tülőli ut 25 sz. alatt d. u. 3 órától 6-ig vállalkozni szándékozók által megtekinthetők, ugyanide intézendők minden ezen ügybeni megkeresések is.

Az építkezésnek akár egészben, akár külön munka nemeként részben átvállalására csakis a magyar állam ön-jogu s z a k é r t ő polgárai tehetnek ajánlatokat.

Ajánlatok csak írásban foglalva, szabályszerűen bélyegezve, az illető költségvetési összeg után számítandó öt százalékos bánatpénzzel ellátva, lepecsételve 1884-ik évi április hó 15-én délelőtt 9 óráig Földes ref. hitközség egyháztanácsához nyújtandók be.

Kelt Földesen (Hajdumegye) 1884 márcz. 12. A hitközség nevében.

Bíró Imre Bakoss Gábor gondnok. a földesi ref. egyh. lelkipásztora.

ZÁDOR LAJOS

divat-terme

Debreczen, főpiaczon, városház-épület.

Raktáram a jelen időnyre már dusan fel van szerelve mindenféle

NŐI FELÖLTŐKKEL, MANTILOKKAL

és a legújabb divatnak megfelelő tavaszi és nyári női ruházatokkal és ezeknek kellékeivel; valamint gyári raktáru esernyő- és napernyőkkel; ezeket a nagyérdemű közönség pártfogó figyelmébe ajánlom.

A legjobb minőségű

MAGYAR ÉS FRANCZIA LUCZERNA,

stájerországi löhere, oberndorfi répa

és mindenféle

konyhakerti magvakat,

továbbá:

firneiszban tört festékeket

padozat lag festék, mely két óra alatt tökéletesen száraz,

BUTOR- és KOCSI-LAG,

ecsetárak.

börkenőcs, fémtisztító pomáde,

továbbá:

valódi EGRI vörös bor

1 literes palackban.

Czukrot, kávé és mindenemű fűszer- és anyagárakat, a legjobb minőségben és jutányos árban ajánl:

Ganovszky Lajos

a „Kék macskához“ czepléd-utca
a casinó alatt.

Gyötrő köhögés,

tüdő- és gyomor-betegségek meggyógyítva

a HOFF JÁNOS féle malátakivonat-egészségi söre által. Bécs. Graben. Bräunerstrasse 8.

Nyilvános köszönet

egy meggyógyult betegről, kiről már barátai egészen lemondtak, meggyógyítva a Hoff János féle malátakivonat-egészségi söre és a Hoff János-féle maláta mell-cukorkák által. A torok-, mell-, gyomor- és tüdő-bajok ezen valódi kincsben rejlt becses tulajdonok által teljesen eltávolítottak.

Tekintetes ur!

Corabia, febr. 22.

Miután már az 1876-ik évtől igen beteges voltam s dacára a leg gondosabb ápolás s számtalan gyógyszer használatának állapotom mind rosszabbra fordult volna, oly annyira, miszerint barátaim már csak mint halottat tekintettek, az egyik hírlap hirdetésményi rovatában megpillantottam az ön felülmúlhatlan malátakivonat-egészségi sörét a maláta mell-cukorkákkal együtt. Azonnal mindjárt két egymastáni szállítmányt rendeltem meg ön malátakivonat söréből, mind-egyiket 58 palackjával a hozzávaló maláta-cukorkákkal együtt, a hatás meg-
lehető volt. Már a legelső szállítmány elfogyasztása után teljesen helyre voltam állítva, a második már tökéletesen meggyógyított. Azonban a tulságos erőfeszítések, s a gyakori meghűlések következtében ujjal ismét az előbbeni állapotba jutottam s ennélfogva kérek az idecsatolt 10 frtért posta fordultával malátasört és cukorkát, testvérbátyám Stark Ferenczet is megbízom Bécsben, számomra a legelső hajóval még 50 palack sörnek megküldésével.

Legmélyebb köszönetem mellett maradtam mély tisztelettel

Stark Antal

Gőzmalom tulajdonos, Corabián, Románia.

Magas elismerőiratok.

„Ezen kitűnő Hali mindenkor a legnagyobb sikerrel használtom. Kopenhága, Lenning, igazságügym.“

Császárok, királyok és hercegek magas elismerőiratai a Hoff János-féle malátagyártmányokért.

I. Vilmos német császár: „az ön pompás malátakivonata, Ferencz József osztrák császár: „örömmel ün-
tem őt ki.“ A szász király: királyné anyjának igen jót tesz. A dán király: „gyógyhatást tapasztaltam.“ A meklenburg-aver nagyherceg: „elismerésemet.“

Olvas!

Csak valódi Hoff János-féle, a cs. kir. kereskedelmi törvényes által Ausztriában és Magyarországon eljegyzett védjeggyel (a felső részeken) ellátott maláta-gyártmányokat kell kérni, máskor nem valódi készítményekből hiányzik a függőnyagokozás a Hoff János-féle maláta-gyártmányok valódi készítése módja, ennek következtében az orvosok nyilatkozata szerint — az egészségre nagyon ártalmas hatást gyakorolhatnak. (A valódi Hoff János-féle mell-cukorkák kék papírba vannak.)

Árak: Malátakivonat egészségi sör 13 pal. 7 frt, 26 pal. 16 frt, 60 kr, 58 pal. 30 frt, 1/2 kilo maláta csokoládé I. 2 frt 40 kr, 1/4 kilo 1 frt 30 kr, II. 1/2 kilo 1 frt 60 kr, 1/4 kilo 90 kr, III. 1/2 kilo 1 frt, 1/4 kilo 60 kr. Maláta cukorkák 1 zacskó 60 kr, 30 és 15 kr. Malátakivonat 1 üveg 1 frt 12, ki-
sebb 70 kr. — Gyermek tápmaláta liszt 1 frt. Egy maláta fürdő 90 és 50 kr. 2 frton alól semmisen szállítatik. Az első valódi Hoff János-féle nyakoldó maláta mell-cukorkák kék papírban vannak. Vevésnél csakis ilyenek kérvendők.

Raktárak Debreczenben. Csanak József, Rickl J. Z. Geréby Flópp, továbbá Nyiregyháza. Korányi Imre gyógyszer. Nagy-Várud: Jankó Antal, Nagy-Károly; Ujházy István, Kaufmann Jakab. N.-Bányát: Ifj. Orosz István. Szatmár: Jakó Mihály. Zilah: örv. Weisz Sámuelné. Hajdu-Böszörmény: Lengyel László, valamint minden rendszeres gyógytárban.

SZABÓ LAJOS

Debreczenben, Rózsatér

ajánlja a nagyérdemű közönségnek

TAVASZI és NYARI

cikkekben nagy választású raktárát:

DIVATOS RUHA KELMÉK

Fekete és színes ternok, kasmirok, kendők.

GYÁSZ CZIKKÉK

színes perkal, kreton és szatinok

KITÜNŐ SZABÁSÚ FÉRFI INGEK

vászonneműek, ágyterítők, fekete selyem kelmék, kendők. Jó minőségű kötő pamutok, ruhadiszek, gombok, cipkék, szalagok,

NAPERNYŐK és ESERNYŐK.

Jutányos szabott árak.

5 évi
jótállás.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség becses tudomására juttatni, hogy a helybeli piacon és környékén saját varrógép gyártmányainkat, ugyisint mind az általunk vezetett amerikai, angol, német és belföldi készítmény egye-
dül foraktárt

HERSCHKOVITZ HENRIK

urra ruháztuk át, ki is mindea megbízást szokott pontosággal és legolcsóbb gyári árak számítása mellett eszközölni fogja.

Mély tisztelettel

az előtt FRISTER és ROSSMAN

varrógépgyár rész. t. Berinbeu.

Vonatkozással fentebbi körözünyre, van szerencsém a nagyérd. közönséggel tudatni, hogy ugy a helybeli piacon, valamint környékére az ez előtt Frister és Rossman berlini varrógép gyár foraktárát átvettem és elárulási, helye-
met illetőleg üzletemet a piacz és hatvau utca sarkán Toth Gyula ur hazá-
ban mai napon nyitottam meg.

Midőn mindenkor a legnagyobb varrógép választékok, ugymint azok alkatrészeit minden létező systemához raktáron tartok, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy minden követelménynek a legolcsóbb gyári árak számítása mellett megfelelhetek és midőn a nagyérd. közönség becses pártfogását kérem, igérem a legpontosabb és legkészebb szolgálatot és maradtam kitűnő tisztelettel

Herschkovitz Henrik

a Frister és Rossman

varrógépgyárnak megbizottja.

27

Szalma és nemez kalapok.

27

27.

VÉGELADÁS.

Építkezés következtében, kilencz év óta fennálló divat- és rövid-
áru üzletemet végkép felosztalom és teljes

végeladást nyitok meg,

minden az üzletemben levő cikkek

gyári áron alul adtnak el.

A midőn halás köszönetemet fejezem ki helybeli és vidéki b. vevőimnek, eddigi szives pártfogásukért, szabad legyen e felhívásomat is becses figye-
lőkbe ajánlani.

Tisztelettel

BAUM MIKSA,

piacz, Veszprény-féle ház.

27

Napernyők nagyválasztékban.

27

Vetemény-mag.

Virág-, zöldség- és gazd. magvak

biztos jóminőségben

és lehető jutányos ár mellett kaphatók

Gaszner Károly

fűszerkereskedésében, DEBRECZENBEN.

XVI. évfolyan

Külföldi árak:
Helyben és postán küldve
Egy évre 10 frt — kr.
Fél évre 5 — „
Negyed évre 2 — „
Egyes szám 5 kr.

A lap emellett részvételtől min-
den költségmentesen. Vevők
kérkedésében a kiszámlázás
készen áll, a szerkesztőség
bérmentre küldendő.

Előfizethető helyben
Tul. HODI K. LAJOS és Ifj.
OSÁTHY KÁROLY könyv-
kereskedésében és a kiszámlázás
készen áll. KUTASI IMRE könyv-
nyomdájában a postabiztosan
utján.

A nagy me

(r. o.) Mialatt Tisz-
nagyobb szabású kortes-
több-kevesebb elstít fo-
a hatalomhoz kellő többsé-
teszi ezt ugy általában,
mialatt ő ördögi fufang-
pellációsdiában és röpi-
ijeszteni a protestantok
földmivest robottal, a ka-
kal; siet meghátrálni a
iparos-mozgalom elől; a
nemzetiségekkel s ezek
románokkal; a mig ő biz-
pénz-ontó zsidó-hatalmat
az épen most, a választás-
rente-konverzióból is ki-
szinét; mialatt Tisza Kálm-
n mondjuk kémei va-
ken; mialatt folyik az
nutt s Hontban basáskod-
dumegyében hivatalosan
mita jelöltet programjára
és mindenütt szavazat-
végrehajtó és rendőr . . .
cselekszenek az ellenzék-
hogy a jövő évi ország-
másernt nem, már azért is
or s z á g n a k végelbuk-
Ausztriával kötött vámszer-
nélkül oehány év mulva
állam-tönk? És hogy Tisza
nélkül Magyarországon áll-
a gyűlölet, napirenden le-
sok, lábra kapnak a kö-
járó bűnök és lesz módus
könyveket sirva megemlek-
zeti költők e hatalmas jo

Minden nemetnek támasza,
A tiszta erkölcs, mely ha me-
Róma ledől s rabigát

Ezen helyről, a honné-
olvastunk egyebet, mint
eltek igaz meggyőződését
ezen helyről, a melynek a
oly ura, oly tulajdonosa, m-
ját mivelte földjének, ug-
bett, a mely e hasábokot
rávall a maga jóféle fogge-
ezen hasábokról adjuk ki a
zéknek azt a bizonyítvány-
zéki pártok közül ő fogt
hogy kell fellépni egy ves-
vedt bünt bünre, balfo-
halmozó kormány ellenébe
előtt. Az igaz, hogy nagy-
zik a főurak és a főpap-
vezérei is eljárnak a v-
azon kerületekbe, a melyeket
az ipolysági) a kormány
melyekben magát meginga-
Lapjai — mint a „Pesti
nek egyenest a czél felé.
párton is ösmeretes ellenfe-
párt lapjaiban még sem
hogy egy pártaranylat győ-
javára; nem volt arra pé-
sékelt ellenzéken összesereg-
igen különböző szellemi és
elemek megszegték volna a
igazságát, mely szerint ő
a csekély dolgokat, visszav-
a legnagyobbakat s még
gáltattak arra való példát,
portokat dobáltak volna k-
az igaz — felajánlják, hogy e
a melyekben külön egy elle-
juthatna győzelemre, valun-
nek a kormánypárti rém-
borzasztó elképzelni az idők
tozandóságát, midőn tény,
előtt az, a ki a mérsékelt
halalos ellensége, volt e s-
tola és a másik, a mérsé-
mostani szövetségese, az e-
botrány folytán hullott ki
s alapította meg saját közi-
De nem ezen szövekte-
helytelen voltát akarjuk m-